

مسئولیت سازمان‌های بین‌المللی

با تأکید بر اتحادیه اروپا

www.ketab.ir

رقیه رمضان پور

کارشناس ارشد حقوق بین‌الملل

با دیباچه

دکتر محسن قدیر

عضو هیأت علمی دانشگاه قم

سروشانه	: رمضان پور، رقيه، ۱۳۷۰ -
عنوان و نام پديدآور	: مسئوليت سازمان‌هاي بين‌المللي با تاكيد بر اتحاديه اروپا/ رقيه رمضان پور؛ با دياچه محسن قدير
مشخصات نشر	: تهران: خرسندي، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهري	: ۱۴۲ ص
شابك	: 978-622-224-058-5
وضعيت فهرست‌نويسي	: فيبا
يادداشت	: كتابنامه: ص. [۱۲۷] - ۱۳۹؛ همچنين به صورت زيرنويس.
موضوع	: اتحاديه اروپا -- تاريخ
موضوع	: سازمان‌هاي بين‌المللي -- تاريخ
موضوع	: سازمان‌هاي بين‌المللي -- قوانين و رويه‌ها
شناسه افزوده	: قدير، محسن، مقدمه‌نويس
رده‌بندي كنگره	: JZ۴۸۳۹
رده‌بندي ديويي	: ۳۴۱/۲
شماره كاتالانسي ملي	: ۵۷۳۹۰۶۴

انتشارات خرسندي

خيابان انقلاب، خيابان فخر رازي، خيابان لبافي نژاد، نرسيده به خيابان دانشگاه، پلاك ۱۷۴، واحد ۲

تلفن: ۵-۳۴-۶۶۹۷۱۰۳۴ و ۵-۵۸۴-۶۶۴۹۰۵۸۴

فروشگاه شماره ۱: ميدان انقلاب، خ منيري جاويد (ارديبهشت)، پلاك ۹۲ تلفن: ۶۶۹۵۰۷۵۹

فروشگاه شماره ۲: خ انقلاب، بين خ فخر رازي و خ دانشگاه، مجتمع پارسا، پلاك ۱۲۱۸

تلفن: ۶۶۹۷۳۹۷۴ و ۶۶۹۷۴۶۷۵

پست الكترونيك: Khorsandy.pub@gmail.com

سايه اينترنتي: www.Khorsandypub.com

مسئوليت سازمان‌هاي بين‌المللي

با تاكيد بر اتحاديه اروپا

تأليف: رقيه رمضان پور

چاپ اول: ۱۳۹۸ تيراژ: ۵۰۰ جلد قيمت: ۲۸۰,۰۰۰ ريال

شابك: ۵-۵۸-۰۲۲۴-۶۲۲-۹۷۸ ISBN: 978-622-224-058-5

۹.....	دیباچه.....
۱۱.....	مقدمه.....
۱۳.....	فصل اول کلیات
۱۵.....	مبحث اول: مسئولیت بین المللی.....
۱۹.....	مبحث دوم: مسئولیت بین المللی دولت.....
۲۳.....	مبحث سوم: مسئولیت بین المللی سازمان های بین المللی.....
۲۴.....	گفتار اول: شخصیت حقوقی بین المللی سازمان های بین المللی.....
۲۸.....	گفتار دوم: طرح پیش نویس مواد مسئولیت سازمان های بین المللی.....
۳۱.....	مبحث چهارم: اتحادیه اروپا.....
۳۱.....	گفتار اول: پیشینه اتحادیه اروپا.....
۳۲.....	گفتار دوم: ماهیت حقوقی اتحادیه اروپا.....
۳۵.....	فصل دوم- مسئولیت سازمان های بین المللی
۳۷.....	مبحث اول: ارکان مسئولیت بین المللی.....
۳۸.....	گفتار اول: نقض تعهد.....
۳۹.....	گفتار دوم: قابلیت انتساب.....
۴۰.....	مبحث دوم: اعمال قابل انتساب به سازمان های بین المللی.....
۴۱.....	گفتار اول: اعمال ارگان های بین المللی.....
۴۱.....	بند اول: اعمال ارگان های سازمان.....
۴۴.....	بند دوم: اعمال ارگان های ملی تحت اختیار سازمان.....
۴۶.....	گفتار دوم: اعمال کارگزاران بین المللی.....
۴۷.....	بند اول: کارمندان بین المللی.....
۴۷.....	بند دوم: کارشناسان بین المللی.....
۴۷.....	گفتار سوم: قلمرو انتساب اعمال ارگان ها و کارگزاران بین المللی با توجه به دامنه اختیارات اعطایی.....
۱۴.....	گفتار چهارم: مسئولیت سازمان های بین المللی در ارتباط با عمل دولت یا سازمان بین المللی دیگر، مواد ۱۴.....
۴۹.....	تا ۱۷ طرح مسئولیت سازمان های بین المللی.....

بند اول: کمک و مساعدت، ماده ۱۴.....	۴۹
بند دوم: هدایت و کنترل ماده ۱۵.....	۵۰
بند سوم: اجبار، ماده ۱۶.....	۵۰
بند چهارم: شانه خالی کردن از تعهدات، ماده ۱۷.....	۵۱
مبحث سوم: شیوه‌های جبران خسارت.....	۵۲
گفتار اول: اعاده وضع به حال سابق.....	۵۲
گفتار دوم: پرداخت غرامت.....	۵۶
گفتار سوم: جلب رضایت.....	۵۹
مبحث چهارم: آثار زایل کننده وصف متخلفانه.....	۶۰
گفتار اول: رضایت.....	۶۱
گفتار دوم: دفاع مشروع.....	۶۱
گفتار سوم: اقدامات متقابل.....	۶۳
گفتار چهارم: قوه قاهره.....	۶۴
گفتار پنجم: اضطرار.....	۶۶
گفتار ششم: ضرورت.....	۶۷
فصل سوم- مسئولیت دولت‌های عضو سازمان به جهت اعمال سازمان‌های بین‌المللی.....	۷۱
مبحث اول: مسئولیت دولت‌های عضو به جهت اعمال متخلفانه سازمان بین‌المللی به صرف عضویت.....	۷۳
مبحث دوم: مسئولیت دولت‌های عضو برای اعمال متخلفانه سازمان‌های بین‌المللی به جهت اعمال ارتكابی آن کشورها.....	۷۸
گفتار اول: کمک و مساعدت.....	۷۸
گفتار دوم: هدایت و کنترل.....	۸۱
گفتار سوم: اجبار.....	۸۳
گفتار چهارم: خودداری از انجام تعهدات به روش فریب سازمان.....	۸۴
گفتار پنجم: پذیرش مسئولیت توسط دولت‌های عضو.....	۸۷
گفتار ششم: اتکای شخص ثالث زیان‌دیده به مسئولیت دولت‌های عضو.....	۸۷
مبحث سوم: انواع رژیم‌های مسئولیت.....	۸۹
گفتار اول: مسئولیت مستقیم.....	۸۹
گفتار دوم: مسئولیت غیرمستقیم.....	۹۶

فصل چهارم: اتحادیه اروپا و مسئولیت بین‌المللی	۹۹
مبحث اول: حقوق اروپایی مسئولیت بین‌المللی و مواد مسئولیت سازمان‌های بین‌المللی	۱۰۱
گفتار اول: اعمال قواعد مسئولیت بین‌المللی نسبت به اتحادیه اروپا	۱۰۱
گفتار دوم: دلایل حقوق اروپایی مسئولیت بین‌المللی	۱۰۳
گفتار سوم: نیاز به تصدیق صریح حقوق اروپایی مسئولیت بین‌المللی	۱۰۵
گفتار چهارم: حقوق اتحادیه اروپا به منزله قاعده خاص	۱۰۶
مبحث دوم: الحاق اتحادیه اروپا به کنوانسیون اروپایی حقوق بشر چارچوبی جدید برای توزیع مسئولیت بین‌المللی	۱۱۱
گفتار اول: پیش‌نویس موافقت‌نامه الحاق اتحادیه اروپا به کنوانسیون اروپایی حقوق بشر	۱۱۱
گفتار دوم: منای مسئولیت	۱۱۳
گفتار سوم: مسئولیت مشترک	۱۱۷
گفتار چهارم: سازوکار پاسخگویی مشترک	۱۲۰
بند اول: معیار آغاز سازوکار پاسخگویی مشترک	۱۲۰
بند دوم: ویژگی اختیاری بودن سازوکار پاسخگویی مشترک	۱۲۲
گفتار پنجم: اجرای داخلی در اتحادیه اروپا	۱۲۳
بند اول: غرامت مادی و بازپرداخت هزینه‌ها و مخارج	۱۲۳
بند دوم: جبران خسارت قانونی و اقدامات ویژه	۱۲۴
گفتار ششم: تحلیل مقررات پیش‌نویس موافقت‌نامه الحاق اتحادیه اروپا به کنوانسیون اروپایی حقوق بشر	۱۲۵
فهرست منابع	۱۲۷
منابع فارسی	۱۲۷
منابع انگلیسی	۱۲۹

دیباچه

حقوق مسئولیت بین‌المللی از شعبه‌های مهم حقوق بین‌الملل محسوب می‌شود. در حقوق بین‌الملل مسئولیت بین‌المللی متوجه دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی است. چون در عرصه حقوق بین‌الملل دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی فقط با رعایت حقوق دیگر اشخاص حقوقی بین‌المللی می‌توانند از حقوق خود بهره‌مند گردند، این مطلب مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها و به دنبال آن مسئولیت بین‌المللی سازمان‌های بین‌المللی در عرصه حقوق بین‌الملل را به همراه داشته است. حقوق مسئولیت بین‌المللی، به اقتضای گستره وسیع خود، برخوردار از مجموعه قواعدی مشترک است که از سوی کمیسیون حقوق بین‌الملل (ILC) به عنوان نهاد علمی تدوین و توسعه تدریجی حقوق بین‌الملل تنظیم شده است و به صورت عمده ریشه در قواعد حقوق بین‌الملل عرفی دارد.

مسئولیت بین‌المللی می‌تواند ناشی از نقض تعهدات بین‌المللی و یا به موجب خسارات ناشی از اعمال منع‌نشده باشد. در هر حال، مسئولیت بین‌المللی ناشی از نقض تعهدات بین‌المللی از جایگاه خاصی در حقوق بین‌الملل برخوردار است که باید تعهدات بین‌المللی بر اساس معیارها و اصول مورد قبول جامعه بین‌المللی رعایت گردد.

در حقوق مسئولیت بین‌المللی با شکل‌گیری تخلف بین‌المللی و نقض تعهدات بین‌المللی رابطه حقوقی جدیدی بین دولت‌ها و سازمان‌های ناقض و دولت‌ها و سازمان‌های زیان‌دیده برقرار می‌شود. دولت‌ها یا سازمان‌های زیان‌دیده، جبران خسارت را مطالبه می‌نمایند و دولت‌ها و سازمان‌های خاطی متعهد به جبران خسارت هستند و در صورت عدم جبران خسارت توسط

دولت یا سازمان خاصی، طرف زیان دیده می‌تواند ضمانت اجرای مقرر در حقوق بین‌الملل را به اجرا گذارد.

حقوق مسئولیت بین‌المللی با دیگر مباحث و زمینه‌های مرتبط با حقوق بین‌الملل از جمله حقوق محیط زیست و حقوق بین‌الملل اقتصادی و سایر موارد ارتباط دارد چون با نقض هر تعهد بین‌المللی بلافاصله مسئولیت بین‌المللی مطرح می‌شود.

جامعه بین‌المللی در مرحله اول، مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها را مورد پذیرش قرار داد و به تدریج زمینه پذیرش مسئولیت بین‌المللی سازمان‌های بین‌المللی هم مورد توجه قرار گرفت و در نهایت با پیش‌نویس طرح مسئولیت بین‌المللی سازمان‌ها ۲۰۱۱ توسط کمیسیون حقوق بین‌الملل، مورد قبول قرار گرفت. قبل از طرح ۲۰۱۱ در خصوص مسئولیت سازمان‌های بین‌المللی، همان مباحث که در خصوص مسئولیت دولت‌ها مطرح می‌شد برای سازمان‌های بین‌المللی هم مورد لحاظ قرار می‌گرفت. امروزه با گسترش سازمان‌های بین‌المللی و نقش آفرینی آن‌ها در عرصه جامعه بین‌المللی، ضرورت تدوین مسئولیت بین‌المللی آن‌ها بیش از پیش نمایان می‌شود. از این رو مباحث مربوط به حقوق مسئولیت سازمان‌های بین‌المللی از مباحث نوین حقوق بین‌الملل است و نقش سازمان‌ها و دولت‌های عضو در شکل‌گیری مسئولیت بین‌المللی امری مهم و قابل توجه است که در این نوشتار، ابعاد آن با تأکید بر نقش اتحادیه اروپایی در این خصوص، مورد بررسی قرار گرفته است.

سرکار خانم رقیه رمضان‌پور از دانشجویان ساعی و موفق حقوق بین‌الملل دانشگاه قم است که موضوع مسئولیت سازمان‌های بین‌المللی و اعضای آن با تأکید بر اتحادیه اروپایی را موضوع پایان‌نامه کارشناسی ارشد خود قرار دادند و پس از تدوین آن، اقدام به انتشار اثر خود نمودند. این اثر حقوقی و بین‌المللی می‌تواند مورد استفاده پژوهشگران حقوق بین‌الملل قرار گیرد و در خصوص مسئولیت بین‌المللی سازمان‌ها راهگشا باشد.

و امید است إن شاء الله در آینده شاهد موفقیت‌های روزافزون ایشان باشیم.

محسن قدیر

اردیبهشت ۱۳۹۸